

Warszawa, 9 maja 2024 r.

BO.DOJN.003.3.2024

**Szanowny Pan
Dariusz Wiczorek
Minister Nauki**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo Ministra Nauki, Pana Dariusza Wiczorka, z dnia 30 kwietnia 2024 r., znak pisma DP-WLS.0231.3.2024.EO, dotyczące opiniowania projektu Rozporządzenia Ministra Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki przesyłam stanowisko Rady Dyrektorów Jednostek Naukowych PAN.

Przede wszystkim chcemy podziękować za pozytywne ustosunkowanie się do zaproponowanego przez Prezesa PAN i rekomendowanego przez Radę Dyrektorów podziału kwoty 180 mln zł stanowiącej zwiększenie subwencji przyznanej instytutom naukowym PAN. Jesteśmy też wdzięczni Panu Ministrowi za zwiększenie tej kwoty o 10 mln zł, przy zastosowaniu tego samego algorytmu podziału dodatkowych środków.

Jeśli chodzi o projekt nowelizacji rozporządzenia, biorąc pod uwagę potrzeby jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk oceniamy zaproponowane rozwiązania jako niewystarczające. Proponujemy wprowadzenie w rozporządzeniu następujących zmian:

1) po § 14a dodaje się § 14b w brzmieniu:

“§ 14b.

1. W roku 2024 wysokość subwencji dla uczelni publicznej nadzorowanej przez ministra, obliczona według algorytmu określonego odpowiednio w załączniku nr 1, 2 albo 3 do rozporządzenia nie może być:

1) niższa niż 100%,

2) wyższa niż 106%

– wysokości tej subwencji z roku poprzedzającego rok przyznania subwencji, w warunkach porównywalnych

a dla instytutu PAN i instytutu międzynarodowego

1) **niższa niż 105%**,

2) wyższa niż 106%.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku instytutu PAN i instytutu międzynarodowego, jeżeli nie posiada kategorii naukowej w żadnej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których prowadzi działalność naukową, albo w każdej dyscyplinie naukowej lub artystycznej, w której prowadzi działalność

naukową, posiada kategorię naukową C. W roku 2024 wysokość subwencji obliczona według algorytmu określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia dla tego podmiotu nie może być wyższa niż 100% wysokości tej subwencji z roku poprzedzającego rok przyznania subwencji, w warunkach porównywalnych.

3. **W przypadku instytutu PAN lub instytutu międzynarodowego prowadzącego badania w jednej dyscyplinie i posiadającego kategorię A+ wskaźnik procentowy określony w punkcie 1 przyjmuje największą dopuszczalną wartość. W przypadku instytutu PAN lub instytutu międzynarodowego prowadzącego badania w N dyscyplinach i posiadającego kategorię A+ w M z nich, maksymalny wskaźnik procentowy stosuje się proporcjonalnie, tj. do M/N części subwencji instytutu.”**

Jednocześnie ponownie zwracamy uwagę Pana Ministra na **potrzebę wprowadzenia dla instytutów programu inicjatywy doskonałości**, analogicznego do programu IDUB dla uczelni.

UZASADNIENIE

Jak napisano w ocenie skutków regulacji, zmiany powinny zabezpieczać w roku 2024 stabilność finansową podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki finansowanych przez ministra, szczególnie biorąc pod uwagę spodziewaną inflację na poziomie 6,6% oraz wzrosty cen energii, które mogą sięgnąć 20%. Wobec złej kondycji finansowej wielu instytutów i ich znacznie mniejszej odporności na niestabilne warunki w porównaniu z uczelniami, proponowane działania są w tej sytuacji niewystarczające.

Polska Akademia Nauk jest niezmiennie najlepszą instytucją naukową w Polsce^{1,2}. Instytuty PAN są jednak od wielu lat głęboko niedofinansowane, a z komunikatów Ministra o zwiększeniu wysokości subwencji wynika, że zostały ponownie potraktowane gorzej niż uczelnie. Podczas gdy zwiększenie subwencji dla uczelni wyniosło średnio 26,5%, dla instytutów wyniosło 21%, a więc **było o 5,5% mniejsze**.

Propozycja osobnej reguły zwiększenia finansowania jest uzasadniona dążeniem do sprawiedliwego traktowania jednostek naukowych i ma na celu zmniejszenie opisanej dysproporcji. Jej konsekwencją jest zmiana średniego kąta wzrostu subwencji dla instytutów z 3% do 5,5%, a w efekcie zmiana sumarycznego średniego kąta wzrostu do 26,5% (w porównaniu z 29,5% dla uczelni). Koszt wprowadzenia proponowanej korekty

---

¹ Nature Index, Institution Ranking: <https://www.nature.com/nature-index/institution-outputs/generate/all/countries-Poland/all>

² Scimago Institution Ranking <https://www.scimagoir.com/rankings.php?ranking=Research&country=POL>
<https://www.gov.pl/web/nauka/komunikat-ministra-nauki-z-dnia-23-lutego-2024-r-o-zwiekszeniach-wysokosci-subwencji-ze-srodkow-finansowych-na-utrzymanie-i-rozwoj-potencjalu-dydaktycznego-oraz-potencjalu-badawczego-przyznanych-na-rok-2024-podwyzki-2025>
<https://www.gov.pl/web/nauka/komunikat-ministra-nauki-z-dnia-30-kwietnia-2024-r-o-zwiekszeniach-wysokosci-subwencji-ze-srodkow-finansowych-na-utrzymanie-i-rozwoj-potencjalu-badawczego-przyznanych-na-rok-2024-instytutom-naukowym-polskiej-akademii-nauk>

rozporządzenia to jedynie **22 mln zł**, a zmiana ta stanowiłaby istotny krok na drodze do poprawy sytuacji finansowej instytutów PAN.

W celu ustabilizowania sytuacji finansowej i właściwego docenienia instytutów prowadzących badania na najwyższym poziomie naukowym, uhonorowanym przyznaniem przez Ministra kategorii A+, w pełni uzasadnione i oczekiwane jest zapewnienie im szczególnych możliwości rozwoju. W konsekwencji procentowy wskaźnik zwiększenia finansowania powinien dla tych instytutów przyjmować wartość maksymalną.

Proponujemy również ponownie ogłoszenie konkursu na dofinansowanie najlepszych instytutów PAN, analogicznego do konkursu IDUB dla uczelni. Przy wyborze nawet 15% najlepszych instytutów i zwiększeniu ich dofinansowania o dodatkowe 10% łączny koszt takiego programu nie powinien przekroczyć 2% dofinansowania wszystkich instytutów PAN, czyli około **20 mln zł**.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący Rady Dyrektorów
Jednostek Naukowych PAN

prof. dr hab. inż. Tadeusz Burczyński